1859. N°. 91.

LEEUWARDER COURANT

DINGSDAG 15 NOVEMBER.

Bij deze Courant wordt een Bijvoegsel uitgegeven.

DE **COMMISSARIS DES KONINGS** in de provincie *Friesland* brengt ter kennis van de belanghebbenden, dat in de bureaux van het Provinciaal Bestuur te *Leeuwarden* ter lezing liggen de voorwaarden volgens welke den 23 November e. k. aan het departement van Binnenlandsche Zaken zal worden aanbesteed de levering van winkelwaren, levensmiddelen en grondstoffen voor de gestichten te *Ommerschans* en *Veenhuizen*, voor de gedeeltelijke behoeften van 1860.

Leeuwarden, den 12 November 1859. VAN PANHUIJS.

BATAVIA, 23 September.

Voor eene tweede Bonische expéditie zijn 10 schepen van groot charter gevraagd. Deze expéditie wordt met kracht door gezet en zal binnen weinige weken vertrekken. De luitenant-generaal, kommandant van het Oost-Indische leger, zal zelf de expéditie aanvoeren.

Naar Banjermassing werd op nieuw eene kleine versterking gezonden en zullen de zaken daar ook spoedig in orde komen.

WEENEN, 12 November.

In een eigenhandig schrijven Z. M. den Keizer aan den minister van finantiën, baron von Bruck, verklaart de Keizer, dat het zijn allerhoogste wil is om in het dienstjaar 1860—61 het deficit te doen ophouden. Ten dien einde zal de Keizer eene commissie benoemen, die vóór het einde der maand Maart haren arbeid moet hebben voltooid, om alsdan hare voorstellen aan den Rijksraad te kunnen voorleggen, die, ter overweging daarvan, zal worden vermeerderd met tijdelijke leden, volgens het daartoe betrekkelijk patent van 1851.

De tijding van het teekenen des vredes heeft slechts weinig indruk op het publiek gemaakt.

ZURICH, 11 November.

Eene gisteren uit Weenen ontvangen dépêche brengt de zaak der Lombardijsche schuld tot transactie. Oostenrijk stelt zich met 102 millioen, in stede van met de eerst gevraagde 104 millioen, tevreden.

De drie verdragen zijn door de gevolmagtigden van Frankrijk, Oostenrijk en Sardinie gisteren avond ten 6 ure op het Raadhuis dezer stad onderteekend.

PARIJS, 11 November.

De *Moniteur* behelst eene mededeeling van den volgenden inhoud: De werkzaamheden der conferentie van Zurich zijn ten einde gebragt. De overeenkomsten, welke zij tot taak had te sluiten, zijn den 10den door de gevolmagtigden van Frankrijk, Oostenrijk en Sardinie onderteekend. Zij bevatten drie verdragen: het eerste, tusschen Frankrijk en Oostenrijk, bepaalt den afstand van Lombardije aan Frankrijk, onder de daaraan verbonden voorwaarden. Bij het tweede wordt dat gewest door Frankrijk onder dezelfde voorwaarden aan Sardinie overgedragen. De onderscheiden bepalingen dezer verdragen zijn in den geest der praeliminairen van Villafranca gesteld en strekken om aan dezelve volle werking te geven. Het Fransche en het Oostenrijksche Gouvernement hebben zich onderling verstaan om stappen te doen tot het houden van een congres, hetwelk van de te Zurich gesloten tractaten zal hebben kennis te nemen en te beraadslagen over de geschikste middelen om Italie te bevredigen en deszelfs rust op vaste en duurzame grondslagen te vestigen.

Verder behelst de *Moniteur* eene dépêche van den Franschen minister van buitenlandsche zaken aan de Fransche gezantschappen, gedagteekend den 5 dezer, en strekkende tot toelichting van de bepalingen der te Zurich gesloten verdragen. Daarin wordt gezegd, dat aangaande het politieke vraagstuk in het algemeen de te Zurich vereenigde gevolmagtigden geene beslissing te vellen hadden, welke op de omtrent regten van derden te maken eindschikkingen vooruitliep en tot de bevoegdheid van het Europesche overleg behoorde; uit welken hoofde de gevolmagtigden te Zurich eenvoudig de te Villafranca gemaakte bepalingen in andere woorden hebben wedergegeven, al het overige voor nadere schikkingen overlatende.

Het Fransche en het Oostenrijksche Gouvernement — zegt de dépêche verder — hebben in onderling overleg besloten tot het beleggen van een congres van de Staten welke de verdragen van 1815 onderteekend hebben, met toevoeging van Napels, Rome en Sardinie, voor zoo veel de maatregelen tot herstel der rust in de hertogdommen betreft. Keizer Napoleon heeft de voorwaarden ontworpen voor eene schikking, gebouwd op den terugkeer van den Groothertog van Toskanen. Buitendien zal de Keizer al zijnen invloed aanwenden tot bevordering der vorming van een Italiaansch eedgenootschap. Het is des Keizers overtuiging, dat de te Zurich gemaakte bepalingen met Italie's belang overeenkomen, vooral indien voor het Venetiaansche een afzonderlijk bestuur en een nationaal leger verworven worden.

Verder behelst de dépêche ook eene belangrijke mededeeling omtrent de gezindheid van het Roomsche hof; naar luid daarvan heeft het Fransche Gouvernement de verzekering ontvangen, dat de Paus een gunstig tijdstip afwacht om over te gaan tot het afkondigen van hervormingen, strekkende om aan den Kerkelijken Staat een hoofdzakelijk uit leeken bestaand bestuur te geven, alsmede waarborgen voor betere regtsbedeeling en toezigt op het beheer van 's lands gelden door eene uit de volkskeuze voortkomende vergadering.

Ook bevestigt deze dépêche het berigt, dat het Fransche Gouvernement van Sardinie zestig millioen francs voor oorlogskosten vordert, zijnde het bedrag van uitgaven welke Frankrijk gedurende den Italiaanschen oorlog ten behoeve van het Sardinische leger gedaan heeft.

— De brieven van Calcutta met berigten uit China zijn alhier aangekomen. Van Cochinchina wordt berigt, dat de Fransche troepen door eene groote overmagt der Cochinchinezen waren aangevallen en eene volkomene overwinning hadden behaald op den vijand, die in dit gevecht aanzienlijke verliezen had geleden.

Van den 12den. De *Moniteur* van heden laat zich ongunstig uit over het door de Vertegenwoordigende Vergaderingen van onderscheiden Italiaansche Staten genomen besluit, om het regentschap aan den Prins van Savoije-Carignan aan te bieden. Het regeringsblad zegt, dat men dit besluit moet betreuren, nu eerlang een Europeesch congres bijeen zal komen om over de Italiaansche aangelegenheden te beraadslagen, vermits het genomen besluit de beslissing der vraagstukken, welke op het congres behandeld moeten worden, vooruitloopt.

— Volgens berigt uit Bern zullen de leden der conferentie over tien of twaalf dagen te Zurich terugkomen, om er de ratificatien der eergisteren onderteekende verdragen uit te wisselen.

LONDEN, 12 November.

Ook H. M. de Koningin heeft, even als onlangs Keizerin Eugénie, den oorlog aan de crinelines verklaard en wil die niet slechts zelve niet langer dragen, maar zou het gebruik daarvan ook aan de jonge Prinsessen en de hofdames verboden hebben.

— Het aantal der schipbreuken op de verschillende punten der kusten van het Vereenigd Koningrijk, gedurende de stormen van 23 October tot 3 November, bedraagt niet minder dan 626, waaronder die van 96 schepen, welke totaal verongelukt zijn, terwijl de 530 overige meerder of minder zware schade geleden hebben. Meer dan 600 menschen, die welke zich aan boord van de *Royal Charter* bevonden daaronder begrepen, zijn daarbij omgekomen.

— Volgens den *Times* zijn Engeland, Frankrijk en Rusland eindelijk overeengekomen de trouwelooze Grieksche Regering tot het nemen van maatregelen te noodzaken, om den interest der Grieksche leening van £ 2,3437,50, nu zes en dertig jaren geleden onder den waarborg dier drie mogendheden gesloten, en waarvan deze tot hiertoe den last alleen hebben moeten dragen, althans gedeeltelijk terug te betalen.

Er zijn ook nog andere Grieksche geldleeningen: zij werden tot stand gebragt met het doel om dat land tot herwinning zijner vrijheid in staat te stellen; maar Griekenland heeft al dien tijd, gedurende welke het een onafhankelijke staat geweest is, de verpligtingen, welke het door de geldleeningen op zich nam, geschonden. In de jaren 1824 en 1825 zijn die geldleeningen aangegaan; en zij bedragen thans, de achterstallige rente bij het kapitaal gerekend, omstreeks 7 millioen ponden sterling. Voor deze som heeft niemand borg gezegd; de eenige waarborg voor de houders dier schuld is de goede trouw der Grieksche natie, een artikel dat sedert vele jaren uiterst laag of volstrekt niet genoteerd staat."

— Volgens telegr. mededeelingen uit Parijs, bij de dagbladen *Morning Post* en *Daily News* ontvangen, zou Keizer Napoleon aan den Koning van Sardinie de aanneming van het regentschap door den Prins van Carignan formeel hebben afgeraden, maar was het antwoord des Konings nog niet bekend. De *Times* acht het niet onwaarschijnlijk dat Midden-Italie onder de leiding van Garibaldi de vaan des opstands zal uitsteken.

BERLIJN, 11 November.

Prins Frederik der Nederlanden is gisteren namiddag van het kasteel Muskau in deze hoofdstad aangekomen. Princes Maria, zijne dochter, die voor eenige dagen door de mazelen werd aangetast, is bijna geheel hersteld.

Men wil weten, dat de familie-banden tusschen het Pruisische en Nederlandsche Koninklijke huis binnen kort, door eene verloving van den zoon van Prins Albrecht met de dochter van Prins Frederik der Nederlanden, nog naauwer zullen worden toegehaald.

— Ter gelegenheid der honderdste verjaardag van Friedrich von Schiller's geboortedag, welke allerwege in Duitschland met buitengewone geestdrift en luister gevierd wordt, heeft de Prins Regent van Pruisen den 10 dezer een besluit genomen, waarbij een blijvende prijs van 1000 rijksdaalders gesticht wordt, welke om de drie jaren zal worden toegewezen aan het beste gedurende het afgeloopen driejarig tijdvak verschenen werk der Duitsche dramatische dichtkunst. Voor de eerste maal zal de bekrooning plaats hebben den 10 November 1860.

— Men verzekert, dat op het aanstaande congres, behalve de kwestie van het kanaal van Suez, ook die betreffende de neutralisatie van Savoye ter sprake zal worden gebragt.

's GRAVENHAGE, 12 November.

Het vertrek van Z. M. van het Loo naar 's Hage, is, naar men verzekert, op den 15 dezer bepaald.

Z. K. H. de Prins van Oranje is woensdag avond van HD. buitenlandsche reis op het Loo teruggekeerd.

ZWOLLE, 12 November.

De heer mr. C. H. S. van Boelens (laatst president der Arr.-Regtbank te Heerenveen), benoemd tot raadsheer in het Hof van Overijssel, is jl. donderdag op de gebruikelijke plegtige wijze geïnstalleerd. De procureur-generaal en de president van het Hof voerden bij die gelegenheid het woord en herinnerden daarbij de verdiensten van den eervol ontslagen raadsheer mr. O. T. Greven, wiens plaats de heer van Boelens gaat vervullen.

HARLINGEN, 13 November.

Donderdag ll. werd hier een feest gevierd dat de algemeene belangstelling en deelneming verwekte. De Zaklinnenfabriek, in 1834 opgerigt, had op dien dag 25 jaren bestaan. Door heeren bestuurders was aan de werklieden een feest bereid, dat bijna een volksfeest mogt heeten. Ten 1 ure kwamen 182 werklieden in de fabriek, die met vlaggen, kroonen en inscriptien voorzien was, bijeen, en schaarden zich om den welvoorzienen disch, waaraan zij ruimschoots op warme spijzen onthaald werden. In den avond werd het onthaal vernieuwd, terwijl de muzijk het genot verhoogde en een optogt door de stad de deelneming algemeen maakte. Aan 50 weduwen, die in hare woningen zakken naaijen, werd ieder één gulden geschonken, terwijl de werkbaas, D. v. d. Werf, van heeren directeuren, als bewijs hunner tevredenheid, een zilveren tabaks-komfoor als geschenk ontving.

FRANEKER, 10 November

Het departement Franeker der Maatschappij *tot Nut van 't Algemeen* vierde heden avond een plegtig en vrolijk feest! Het mogt zijn 50-jarig bestaan beleven. Door H.H. bestuurderen waren dan ook de noodige maatregelen genomen om zulks op eene waardige en allezins gepaste wijze te gedenken! Met dat doel waren, niet slechts aan de leden, maar ook aan *velen* in en buiten de stad, bewijzen van toegang verstrekt geworden, zoodat er eene breede schare van belangstellenden in- en vrienden van Nieuwenhuijsens stichting bij den aanvang der viering in de sierlijk ingerigte en met bloemen en kransen en vlaggen gedecoreerde zaal van den kastelein O. Hoga vereenigd was. Ten zes ure nam de feestelijkheid een aanvang en traden de H.H. bestuurders des departements, met den redenaar van dien avond, het vertrek, onder het spelen van een goed bezet orchest, binnen en namen zij de voor hen bestemde plaatsen in, waarop door den tijdelijken voorzitter, ds. M. E. van Delden, de te zamengevloeide schare hartelijk werd begroet en de winteravond vergaderingen met een kort en bondig woord door hem geopend werden. Daarop betrad het oudste lid en éénigst van de 13 nog in leven zijnde oprigter van het departement (hier ter stede althans woonachtig), dr. J. Banga, het spreekgestoelte en gaf ons, in eene schoone en treffelijke rede, met krachtige trekken en op eene kernachtige wijze weder, al hetgeene er, in den loop eener halve eeuw, door die inrigting *tot nut van allen* hier ter plaatse bevorderd en daargesteld was geworden! Met hooge belangstelling en diepe aandacht werd het woord van den grijzen oudste aangehoord en mogt hij den eenparigen dank der Vergadering ontvangen. Na hem beklom mr. A. Telting den catheder en droeg hij een, door hem, bij deze gelegenheid vervaardigd feestdicht voor, hetwelk niet minder den algemeenen bijval der aanwezigen mogt wegdragen. De heeren M. E. van Delden, Waling Dijkstra en E. Verwijs verhoogden door hunne bijdragen niet weinig de feestelijke stemming van dezen avond: de luide en ondubbelzinnige bewijzen van goedkeuring mogten ook hun ten deele vallen. En zoo is dan het vijftigjarig jubilé van het departement Franeker op eene waardige wijze aangevangen, voortgezet en besloten geworden, waartoe, zoowel H.H. commissarissen tot de feestviering, als de jonge dames van Dorcas en de kweekelingen van mej. Berhns het hunne in niet geringe mate hebben bijgedragen en waarvoor hun bij deze de hartelijkste dank wordt toegebragt.

De 10 November 1859 zal lang bij velen in en buiten Franeker in aangename herinnering blijven.

LEEUWARDEN, 14 November.

Het Provinciaal Geregtshof van Friesland heeft saturdag jl. den persoon van IJpe Baukes de Graaf, overeenkomstig het requisitoir van het O. M., schuldig verklaard aan moord of moedwilligen doodslag, gepleegd met voorbedachten rade en met geleider lage, na reeds te voren tot criminele straffen te zijn veroordeeld geweest, en hem te dier zake gecondemneerd tot de straf des doods, uit te voeren binnen Leeuwarden. Na het uitspreken van het zeer gemotiveerde arrest, hield de president, jhr. mr. H. M. Speelman Wobma, eene treffende toespraak tot den veroordeelde, waarin hij hem indachtig maakte op het hoogst bezwarende van zijnen toestand, waardoor het weinig waarschijnlijk was, dat hem de Koninklijke genade zou ten deel vallen. Hij maande hem daarom tot berouw aan over zijne verschrikkelijke misdaad, die niet alleen bestond in het verradelijk ombrengen eener weêrlooze vrouw, maar waardoor tevens haar kind, dat ook het zijne was, de zoo noodige moederlijke zorgen thans voor altijd moest ontberen. Hij wees hem er ten slotte op, dat, zoo dan al zijn ligchaam moest verloren gaan, evenwel bij eene innige verootmoediging jegens het Opperwezen, zijn onsterfelijke geest nog zou kunnen worden behouden. Naar het scheen, bleven de treffende woorden van den waardigen voorzitter zonder [illegible]

veroordeelde, die ook gedurende de debatten groote verstoktheid had aan den dag gelegd.

— Met genoegen vernemen wij, dat de commissie, die vóór eenige jaren zich belastte met den verkoop van wel toebereide spijs aan den nijveren handwerksman en kleinen burger, binnen kort zal aanvangen om, bij wijze van proefneming, aan dien stand *vleesch* te verkoopen voor 15 cent het ½ Ned. pond, te bekomen bij nader aan te wijzen slagers.

Naardien het hier eene proefneming geldt, waartoe de commissie door eene liefdadige hand in staat is gesteld, die het bij haar van den vroegeren spijs-verkoop in kas zijnde saldo belangrijk heeft versterkt, bepaalt zij zich bij aanvang tot de meest talrijke gezinnen, welke zich tot het koopen van vleesch genegen betoond en in staat geacht hebben, bij het bezoek aan hunne huizen, dat door de onderscheidene leden der commissie in de verschillende wijken der stad is afgelegd.

Bij welgelukken van de proef stelt de commissie zich voor, den maatregel ook tot minder talrijke gezinnen uit te strekken.

Ook voor den eigenlijke behoeftigen stand wordt, met het oog op de nog altoos heerschende koorts epidemie, bij voortduring gezorgd. De anders alleen gedurende den winter aan die klasse plaats hebbende uitdeeling van warme spijs is reeds sedert verscheidene weken aan den gang door de welwillendheid van voogden van het Sint Anthonij-Gasthuis, die ook van dezen maatregel al de kosten voor rekening hunner instelling hebben genomen.

— Door de heeren Reerink c.s. is een adres aan de Tweede Kamer verzonden, bevattende nadere inlichtingen omtrent hunne aanvrage om concessie voor den aanleg en de exploitatie van spoorwegen. Op de vraag, in de afdeelingen gedaan, of er genoegzame grond bestaat om te vertrouwen, dat zij zullen kunnen volbrengen wat zij beloven, antwoorden zij uitvoerig en toonen zij aan, dat de hoofdlijnen, indien geene *zeer* buitengewone omstandigheden zich opdoen en op den vereischten spoed, met betrekking tot de goedkeuring der plannen door het ministerie van binnenlandsche zaken, mag worden gerekend, in 4½ jaar in exploitatie zullen zijn gebragt. De ongunstige, naar hun inzien, verkeerde en zeer onjuiste beoordeeling hunner aanvrage door de Regering wederleggen zij ten slotte in zeer krachtige termen.

— Door Z. M. is benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Woudsend c. a. de heer J. W. D. van Hemert, thans te Ballum.

Ds. Posthumus Meyjes, predikant te Doesborg, heeft de op hem uitgebragte beroeping naar Franeker niet aangenomen.

— Beroepen te Staphorst ds. J. A. ten Bokkel Huinink, predikant te Ee.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

PARIJS, 14 November.

Volgens een telegram uit Turyn, waarop men staat kan maken, heeft Koning Victor Emanuel zich niet tegen eene aanname verklaard van het regentschap over de Midden-Italiaansche Staten door Prins Eugenius van Savoije Carignan. Z. M. wenscht deze aangelegenheid echter nog eenigen tijd te vertragen.

's GRAVENHAGE, 14 November.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal van heden hebben de ministers van binnenlandsche zaken en van finantien het wetsontwerp, houdende goedkeuring van eenige artikelen der concessien voor den aanleg en de exploitatie der Noorder- en Zuiderspoorwegen, breedvoerig verdedigd. Morgen is het woord aan den minister van oorlog.

Omtrent den toestand van Prins Alexander der Nederlanden, die sedert eenige dagen ernstig ongesteld is, worden voortdurend gunstige berigten uit Stuttgart ontvangen. H. M. de Koningin werd gisteren uit Frankrijk te Stuttgart verwacht.

AMSTERDAM, 14 November.

		12 *Nov.*	*Heden.*			12 *Nov.*	*Heden.*
NEDERLAND.				OOSTENRIJK.			
W. Schuld	2½ pc.	68 11/16	63½	Metalliek	5 pc.	54 3/16	53 3/16
dito	3 „	75⅛	75⅜	Nationale	5 „	58 1/16	57½
dito	4 „	97½	97 1/16	dito	2½ „	28 11/16	28½
Hand.-Maatsch.	4½ „	126	126	bet. Amsterd.	5 „	73⅜	73
RUSLAND.				SPANJE.			
H. & Co. 1798/1816	5 „	103¾	103¾	Obligatien	1¾ „	32½	32⅛
dito 1828/1829	5 „	102	102	dito	3 „	43⅛	43⅝
dito	4 „	81¼	81	Binnenl. 6/m	3 „	42⅜	41⅛
S. & Co. 5de s.	5 „	89¾	89⅛	PORTUGAL.			
dito 6de „	5 „	99⅝	99⅝	Obligatien	3 „	43⅜	43 3/16
dito	4 „		80¾	dito 1856/1859	3 „	42⅛	41⅞

Heden. Mexico 3 pCt. 20⅜, coupons Metalliek ƒ 28.25. — De beurs sluit zeer flaauw ten gevolge der lager afgekomen buitenlandsche noteringen. De Londensche fondsenmarkt was lager op de waarschijnlijke moeijelijkheden die ten aanzien der kwestie van het kanaal van Suez zullen kunnen ontstaan.

LONDEN, 14 November. Tarwe gevraagd en 2/, Haver 6 d. en Meel 1/ hooger, Garst williger. — Oliën onveranderd. — Boter: friesche 112/, kamper 110/, zwolsche 108/ en Groninger 80/. — De aanvoer aan de veemarkt bestond uit: 5020 Runderen, 187 Kalveren en 23,560 Schapen, waarvoor de handel iets beter was.

AMSTERDAM, 14 November. Tarwe goed prijshoudend. Rogge ƒ 2 à ƒ 5 hooger, Boekweit onveranderd, Haver zonder handel. — Koolzaad op 9 vat op Nov. 58½ p. v., op April 62 à 62½ p. v. — Raapolie, vliegend ƒ 34½, op Dec. ƒ 34¾, op Mei ƒ 36. Lijnolie, vliegend ƒ 29¼, op Dec. ƒ 29½, op April ƒ 30¼.

LEEUWARDEN, 11 November. Boter ƒ 46, aanvoer 607 ¼, 292 ⅛ en 72 1/16 vaten. — Kaas: kanter- ƒ 25.50 à ƒ 30, nagel- ƒ 23 à ƒ 28, witte kruid ƒ 24 à ƒ 25.50, aanvoer 5534 Ned. ponden. — Veemarkt. 1418 Runderen: 320 vette Koeijen ƒ 90 à ƒ 240, 825 melke ƒ 60 à ƒ 210, 172 vare ƒ 70 à ƒ 180, 140 Vaarsen ƒ 75 à ƒ 140, 132 Pinken ƒ 35 à ƒ 85, 55 Ossen ƒ 70 à ƒ 160, 8 Stieren ƒ 34 à ƒ 75, 6 vette Kalveren ƒ 15 à ƒ 50 en 260 gras dito ƒ 20 à ƒ 64; 127 Varkens: 47 vette ƒ 65 à ƒ 125, 15 vette Biggen ƒ 25 à ƒ 63, 65 magere ƒ 6 à ƒ 38; 958 Schapen: 625 vette ƒ 16 à ƒ 36, 15 magere ƒ 5 à ƒ 12, 28 melke ƒ 10 à ƒ 24, 230 Lammeren ƒ 4 à ƒ 14, alsmede 20 Werkpaarden ƒ 25 à ƒ 130. De handel was algemeen prijshoudend.

GRONINGEN, 11 November. Tarwe iets lager, Rogge prijshoudend, Boekweit 10 ct. lager, Garst iets lager, dikke Haver in een doen, Voer williger, Boonen als voren, grove Gort ruim prijshoudend. — Koolzaad met geringen handel. — Raapolie ƒ 32.50 à ƒ 32, Lijnolie ƒ 30.50.

DRAGTEN, 10 November. Boter ƒ 44. — Tarwe ƒ 7 à ƒ 7.50, Rogge ƒ 7 à ƒ 7.30, Boekweit ƒ 6 à ƒ 6.40, Haver ƒ 2 50 à ƒ 2.75, Paardeboonen ƒ 6.75 à ƒ 7, Boontjes ƒ 10.25 à ƒ 10.50. — Veemarkt. Hoornbeesten van ƒ 95 à ƒ 100.

De DIRECTIE der LOTERIJ „*Hulpbetoon aan nijvere armen*", verzoekt ieder, die voor eenig voorwerp heeft ingeschreven of anderzins iets voor de Verloting bestemt, zulks in te zenden vóór den 1 December e. k. ten huize van Mejufvrouw M. C. BOLMAN, nabij de Amelandspijp te Leeuwarden.

OPROEPING VAN CREDITEUREN.

Alle bekende en onbekende Schuldeischers in het faillissement van GERBEN RUURDS NIJDAM, Koopman en Winkelier te Irnsum, worden bij dezen opgeroepen om in persoon of bij behoorlijk gemagtigde te verschijnen op de eerste vergadering ter verificatie hunner schuldvorderingen, welke zal worden gehouden op Donderdag den vier en twintigsten November 1800 negen en vijftig, des middags ten twaalf ure, in het Paleis van Justitie te Leeuwarden.

Mr. JOHs. van der VEEN, *Curator.*

Krachtens bevelschrift van den Edel Achtbaren Heer Regter-Commissaris in het faillissement van JOSEPH PELS, vroeger Schoenmaker en Leerverkooper te Leeuwarden, is de algemeene rangschikking der Crediteuren in dien boedel nedergelegd ter Griffie van de Arrondissements-Regtbank te Leeuwarden, om aldaar gedurende *veertien* dagen te verblijven ter inzage van een ieder.

Leeuwarden, den 15 November 1859.

Mr. E. ATTEMA, *Curator.*

UITNOODIGING.

Aan VOORMALIGE HEEREN HOOFD- EN ANDERE OFFICIEREN DER VIJF BATAILLONS FRIESCHE SCHUTTERIJ, welke gedurende de jaren **1830—1834** in het leger hebben gediend, wordt door de ondergeteekenden, als door onderscheiden oud-officieren daartoe verzocht, voorgesteld, om op den eerstvolgenden 6 *December*, den geboortedag van onzen te vroeg ontslapen geliefden Koning **Willem II**, onzen roemruchtigen ridderlijken *Veldmaarschalk* in de dagen des gevaars, ter herinnering aan die tijden, eene bijeenkomst te houden.

In *September* **1834** naar onze haardsteden teruggekeerd, zijn er sedert dien tijd **25** jaren over onze vergrijsde hoofden voortgerold, velen onzer wapenbroeders zullen, bij het alsdan te houden appel, een somber stilzwijgen bewaren; laten dan wij, die nog zijn overgebleven, aan eenen kameraadschappelijken feestdisch vereenigd, op *gezegenden dag*, *des namiddags te drie uren*, zamenkomen ter wederopwekking der vroegere betrekking tot elkander en ter herdenking aan *hen*, die zijn heengegaan.

Ieder officier zal geregtigd zijn om te dier gelegenheid een of twee gasten, welke in die jaren, ook beneden den rang van officier, hebben gediend, ten hunnen koste, mede te brengen; zullende de prijs van het diner matig worden gesteld, ter bevordering van meerdere deelneming, en men van die deelneming, met opgave van het getal gasten, aan een der onderteekenaren, vóór den 25 November e. k., met gefrankeerde brieven, moeten kennis geven, wanneer daarna bij nadere aankondiging in de Leeuwarder en Provinciale Friesche Couranten, van Dingsdag 29 November en Donderdag 1 December a. s. men zal worden geïnformeerd van het uur en locaal der bijeenkomst te dezer stede.

Leeuwarden den 10 November 1859.

W. A. EVERTSZ, *Notaris en lid der Provinciale Staten, te Oldeboorn.*
K. BONGA, *Griffier van het Provinciaal Geregtshof van Friesland, te Leeuwarden.*
W. van ANDRINGA de KEMPENAER, *Lid der Provinciale Staten, te Lemmer.*

*** Vijf-en-twintigjarige echtvereeniging van:
Nieuwhuizum, 15 November 1859.
FEITE ABRAHAMS COEPERUS en HILTJE JANS DAMSTRA.

*** Getrouwd te Lemmer, den 5 November 1859:
SIPKE L. OPPEDIJK, van *Woudsend*, en JETSKE W. VISSER, van *Oosterzee*.

*** Bevallen van eene Dochter G. WIJBRANDI — Cannegieter.
Leeuwarden, 6 November 1859.

*** Heden beviel voorspoedig van een Zoon G. ten CATE, geliefde Echtgenoot van
A. HAAGSMA, *Notaris.*
Sneek, 9 November 1859.
Eenige kennisgeving.

*** Bevallen van eene Dochter E. M. van WAGENINGEN, Echtgenoote van
D. WALSTRA.
Wolvega, den 11 November 1859.

*** Bevallen van een' Zoon S. BARLAGE, Echtgenoot van
S. SCHAAFSMA Pz.
Harlingen, 11 November 1859.

*** Bevallen van een welgeschapen Zoon T. C. HALBERTSMA — Douma.
Grouw, 11 November 1859.

*** Bevallen van een Zoon IJ. W. van der VLIES, geliefde Echtgenoot van
J. H. TROMP.
Woudsend, den 13 November 1859.

*** Heden nacht te één ure stierf, zacht en kalm, mijn waarde Echtgenoot J. H. HAITSMA, in leven Landgebruiker alhier. Hij bereikte den ouderdom van 57 jaren en 4 maanden, waarvan ik 35 en een half jaar in een genoegelijken echt met hem vereenigd mogt zijn.
A. IJ. TERPSTRA, Wed. J. H. Haitsma.
Jorwerd, den 5 November 1859.

*** Heden overleed, tot onze diepe droefheid, onze geliefde Vader en Broeder HENDRIK HEUVELMAN, sedert 1833 Hoofdonderwijzer alhier, in den ouderdom van ruim 51 jaren. Eene uitterende ziekte maakte een einde aan zijn voor ons zoo dierbaar leven.
Namens de Familie,
J. A. HEUVELMAN.
Irnsum, den 6 November 1859.
Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene ook als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

MANTGUM, 7 November 1859. Heden overleed alhier, in den ouderdom van ruim 76 jaren, tot diepe droefheid van mij, mijne Kinderen en Behuwdkinderen, mijn waarde Man KLAAS JACOBS BOORSMA, in leven Mr. Timmerman alhier. Een langzaam verval van krachten maakte een einde aan zijn werkzaam en voor ons zoo dierbaar leven.
G. J. SWIERSTRA, Wed. K. J. Boorsma, *mede namens mijne Kinderen en Behuwdkinderen.*
Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene tevens als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

*** Heden overleed, in den ouderdom van ruim 46 jaren, mijn geliefde Echtgenoot SIKKE J. van der MEULEN, in leven Korenmolenaar alhier.
Gorredijk, 7 November 1859.
T. OOSTERBAAN, Wed. S. J. v. d. Meulen.

*** Heden overleed, in den ouderdom van ruim 77 jaren, onze geliefde Vader JOHAN WILLEM BROUWER, Boekhandelaar alhier.
Leeuwarden, 8 November 1859.
H. L. BROUWER, *uit aller naam.*
Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed, na kortstondige ongesteldheid, mijn dierbare Echtgenoot JOHANNES BOORSMA, slechts den ouderdom van 31 jaren bereikt hebbende, en mij, uit eene 7 jarige echtvereeniging, 4 overgebleven Kinderen nalatende. Moge de overledene, op grond van de geregtigheid van den Heere Jezus Christus, van welke leer hij een bekende voorstander was, de eeuwige rust zijn ingegaan.
Franeker, 8 November 1859.
J. P. OSINGA, Wed J. Boorsma.

*** Heden overleed, tot mijne en mijner Kinderen diepe droefheid, doch voorzien met de troostmiddelen der H. Kerk, mijn geliefde Echtgenoot HENDRIK NIEUWENHUIS, in leven Koopman en Mr. Kleedermaker alhier, in den ouderdom van ruim 51 jaren.
Balk, den 8 November 1859.
G. DOOPER, Wed. H. Nieuwenhuis.
De Affaire zal op denzelfden voet worden voortgezet en voor goede behandeling gezorgd worden.

*** Heden morgen drie uur overleed, in den ouderdom van 72 jaren en 6 maanden, mijne Behuwdzuster Mejufvrouw POPKJE POMMEREL, Weduwe van den Heer Cornelis Tuijmelaar.
Heerenveen, 8 November 1859.
JOHs. TUIJMELAAR.

*** Nog treurende over het smartelijk verlies onzer geliefde Moeder trof ons heden een gevoeligen slag door het overlijden van onzen waarden Vader JOHANNES ALBERTUS ULTZEN, in den ouderdom van 61 jaren, in leven Behanger alhier. Zwaar valt ons deze slag, maar wij wenschen in den alleen wijsen wil van Gode te berusten.
Namens Broeders en Zuster,
J. A. ULZEN.
Leeuwarden, den 9 November 1859.

*** Tot mijne en mijner Kinderen diepe droefheid ontving ik het berigt dat mijn beminde Zoon WIEBE, den 4 dezer te St. Petersburg, aan eene hevige ziekte, in den ouderdom van 35 jaren, is overleden.
Franeker, 10 November 1859.
Wed. Mr. A. STINSTRA, Lolcama.
Eenige kennisgeving.

*** Heden voormiddag ten 11¼ ure werd door den dood van ons weggenomen onze hartelijk geliefde hooggeachte Vader en Behuwdvader, de WelEerwaarde Heer ROMKE SIPKES SEVENSMA, Emeritus Predikant van de Hervormde Gemeente te Workum, in den ouderdom van ruim 68 jaren.
Workum, den 10 November 1859.
H. POTMA.
T. TROMP SEVENSMA.

*** Heden werden wij, tot onze droefheid, op nieuw in rouw gedompeld, door het overlijden van ons geliefd Zoontje PIERIUS, in den ouderdom van 6¼ jaar.
Witmarsum, 10 November 1859.
JOHAN BROERS van ABBEMA.
NEELTJE PIERIUS LIJCKLAMA à NIJEHOLT.

[illegible]ND, 11 November 1859. Heden [illegible] van drie dagen, Vrouwe M. C. M. [illegible], Douairière van den Heer W. R. I. D. Baron VAN HEECKEREN TOT BARLHAM.

. Heden ontsliep na eene langdurige sukkeling onze geliefde Moeder en Behuwdmoeder GRIETJE SJERPS HUISMAN, Weduwe van WIJBE HENDRIKS SPAANSTRA, in den gezegenden onderdom van 79 jaren en bijna 9 maanden.
Roordahuisum, den 11 November 1859. S. SPAANSTRA.

CORNJUM, den 11 November 1859. Heden overleed ons jongste Zoontje JOHAN HENDRIK, na eene korte maar hevige ongesteldheid, in den ouderdom van ruim acht jaren.
R. BEEKHUIS.
Eenige kennisgeving. C. H. BEEKHUIS — SEELIG.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van 8 tot en met den 14 November 1859 aangegeven: 8 geboren, 33 overleden, gehuwd 5 paren.

ERRATUM. — In het vorig nommer dezer Courant staat in de **Bekendmaking** van **Burgemeester** en **Wethouders** van ***Dokkum***, dat de vergadering van Kiesgeregtigden tot stemming van een lid voor de Kamer van Koophandel en Fabrijken voor Dokkum en omliggende Gemeenten, zal plaats hebben in het Gemeentehuis van Kollumerland en Nieuwkruisland, Maandag den 21 dezer, des middags 12 ure; *zulks had moeten zijn:* **des namiddags van 1 tot 2 ure.**

HULPONDERWIJZERS.

Allen, die genegen zijn te dingen naar de betrekking van HULPONDERWIJZER op de openbare Scholen te Marum, Nuis en de Wilp, waaraan respectivelijk jaarwedden van *f* 250 verbonden zijn, worden uitgenoodigd hunne acten van bekwaamheid en getuigschriften van goed zedelijk gedrag, bedoeld bij art. 21 der Wet van den 13 Augustus 1857 (*Staatsblad* no. 103), vóór of op den 3 December e. k. *franco* in te zenden aan den Burgemeester der gemeente Marum.
Burgemeester en Wethouders,
Marum, E. DE WENDT ALBERDA VAN EKENSTEIN,
den 9 November 1859. A. E. PALSMA, *Wethouder.*

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN HENNAARDERADEEL roepen bij deze, ten verzoeke van Heeren Kerkvoogden, op de Hervormde Floreenpligtigen van de na te noemen dorpen, om bijeen te komen in hunne respectieve Dorps-Kerken, als die van:
Hennaard, op *Saturdag* den 26 *November e. k.*, des morgens ten *negen* ure;
IJtens, op denzelfden dag, des middags ten *twaalf* ure;
Lutkewierum, op *Maandag* den 28 *November e. k.*, des voormiddags ten *elf* ure;
Hijdaard, op *Woensdag* den 30 *November e. k.*, des voormiddags ten *elf* ure;
Oosterend, op *Donderdag* den 1 *December e. k.*, des voormiddags ten *elf* ure;
Wommels, op *Saturdag* den 2 *December e. k.*, des namiddags ten *drie* ure;
ten einde alsdan, voor zoo ver de vijf eerstgenoemde dorpen betreft: 1°. op te nemen en bij welbevinding te sluiten de Rekening over 1858; — 2°. de Begrooting voor 1800 vast te stellen; — 2°. Kerkvoogden te benoemen, waar dit noodig is, — en, voor zoo ver *Wommels* aangaat, te besluiten omtrent een voorstel van Kerkvoogden tot afstand in ruil van een klein strookje Kerkegronds.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
Wommels, C. WICHERS WIERDSMA, *Burgemeester.*
den 12 November 1859. J. V. D. WOUDE, *Secretaris.*

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN DONIAWERSTAL, gelet op het bepaalde in het betrekkelijk Reglement van den 1 Februarij 1803, convoceren bij deze, op verzoek, de stemgeregtigde Floreenpligtigen van den dorpe *Tjerkgaast*, om te compareren in de Dorpsschool aldaar, op Zaturdag den 3 December e. k., 's voormiddags 11 ure, tot stemming van een particulieren DORPSONTVANGER der Florenen in dien dorpe, in plaats van J. van der Veen, overleden.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
Langweer, B. E. S. VAN WELDEREN RENGERS.
den 12 November 1859. W. HOOGLAND, *Secretaris.*

HET PLAATSELIJK BESTUUR VAN TIETJERKSTERADEEL maakt bij deze bekend, dat een nieuw opgemaakte **Legger** van de perceelen Onderhoudpligtig van eene *Waterlossing* en van eene daartoe behoorende *Pomp*, in de Buurt te Bergum, gedurende twee maanden, van den 19 dezer, ter Secretarie der Gemeente ter visie van belanghebbenden zal liggen, en dat, binnen eene maand na dien termijn reclames tegen dien Legger bij gemeld Bestuur, op gezegeld papier kunnen worden ingediend.
Bergum, *Het Plaatselijk Bestuur voormeld*,
den 12 November 1859. VAN SIJTSAMA, *Burgemeester.*
Mr. A. FERF, *Secretaris.*

HET DIJKSBESTUUR *van de Huitebuurster Kadijken met aanbehooren*, — *de Buitenwallen of het Buitendijksland Zuidwaarts deter Kadijken tot aan Zee, en de Hooiberger Korendijken*, maakt bekend, dat de opgemaakte bij artt. 4 en 74 van het betrekkelijk Reglement bedoelde **Legger** van Onderhoudpligtigheid, gedurende eene maand van af den 15 dezer, ten Gemeentehuize te Balk ter inzage van belanghebbenden is nedergelegd, — en dat de bezwaren tegen den inhoud van dezen Legger, volgens gedacht Reglement, binnen éene maand na afloop van den tijd van ter-visie-legging moeten worden ingediend.
Balk, *Het Dijksbestuur voornoemd*,
den 12 November 1859. J. O. BAJEMA, *Dijkgraaf.*
S. S. BOERSMA, *Gedep. L. Secr.*

AANBESTEDING

wegens het stichten van een steenen Gebouw, tot plaatsing van een Stoomvijzel-Gemaal.

HET POLDERBESTUUR *van den Veenpolder van Echten, in de gemeente Lemsterland, provincie Friesland*, zal op Donderdag den 17 November 1859, des middags te 12 uur, in het Logement *de Wildeman* te Lemmer, onder nadere approbatie, bij inschrijving en opbod, aanbesteden:
Het stichten van een steenen Gebouw met de vereischte funderingen en de leverantie van al de daarvoor benoodigde Materialen, tot plaatsing van een Stoomvijzel-Gemaal, in den Ringdijk van den genoemden Veenpolder, langs den zuidelijken oever van het Tjeukemeer, onder het dorp Echten.
Waarvan de bestekken van af veertien dagen vóór den dag van aanbesteding ter lezing zullen leggen: te Amsterdam, in het Wapen van Friesland bij Kloppenburg; Groningen, bij de Wed. Bulsing; Zwolle, bij Schuijer; Lemmer, in de Wildeman; Echten, bij de Wed. M. H. Koopmans; Leeuwarden, bij C. Witteveen; Harlingen, bij Beitschat; Dokkum, in de Posthoorn; Bolsward, bij Wijbes; Sneek, bij G. de Ruiter; Makkum, in de Prins; Stavoren, in de Stads Herberg; Dragten, in de Phenix; Heerenveen, in het Posthuis; Wolvega, bij Padberg; Joure, bij S. van der Zee; Akkrum, bij Kuipers; Kuinre, bij de Wed. Koopmans; Gorredijk, bij F. van der Wal
De aanwijzing in loco zal plaats hebben den dag te voren, des morgens te 10 uur, waartoe belanghebbenden zich behooren te bevinden bij de Wed. M. H. Koopmans te Echten; terwijl inmiddels nadere inlichtingen zijn te bekomen bij den Heer Jhr. W. J. BACKER, civiel Ingenieur te Kampen.
Lemmer, *Het Polderbestuur voornoemd*,
den 24 October 1859. O. R. VAN ANDRINGA DE KEMPENAER, *Voorz.*
F. O. SLEESWIJK, *Secretaris.*

AANBESTEDING. Op den 22 November 1859, 's avonds ten acht ure precies, zal in het Stads Wees- en Armhuis te Harlingen, publiek, *zonder eenige kosten*, worden aanbesteed: **Het leveren van nieuwe en het repareren of herstellen van** SCHOENEN, ten behoeve der kinderen, welke zich in het Gesticht bevinden.
De voorwaarden zijn voor de belanghebbenden ter lezing gelegd bij JAN VAN DER HEIDE aldaar.
F. FEIJTAMA TJALLINGII,
President-Weesvoogd.

De Eigenaren der DEKAMA CUICK en VOEIJTS VEENCOMPAGNIE worden bij dezen opgeroepen ter vergadering, welke zal worden gehouden ten huize van den Koffijhuishouder J. SWILDENS, op den Wirdumerdijk te [illegible], op Donderdag den 24 November 1859, des avonds te 5 ure.

D[illegible] bij deze.

Logement en Stalling — Hallum.

De Notarissen A. T. HAAGSMA en J. DE WAL te Leeuwarden zullen op Woensdagen den 16 en 30 November 1859, telkens des namiddags 5 uur, in na te melden Logement, veilen:
Eene hechte en ruime, voor weinige jaren nieuw gebouwde en zeer ter nering staande HUIZINGE en LOGEMENT, met STALLING voor 8 paarden, genaamd *Veldzigt*, geq. no. 4, voorzien van **Bak**, **Put** en verdere gerijfelijkheden, staande aan den Mac-Adamweg, bij de buren te *Hallum*, kadastraal bekend gemeente Hallum, sectie B no. 497, Huis en Erf, voor 1 roede 91 el; door R. J Schaafsma als eigenaar bewoond. — Te aanvaarden 12 Mei 1860.

Verkoop van één Schip.

De Notaris J. DE WAL te Leeuwarden zal op Donderdag den 17 November 1859, 's avonds 5 uur, bij R. J. Brouwer, in het Schippershuis op het Vliet aldaar, tegen gereede betaling, publiek in éene zitting verkoopen:
Een **overdekt** POTSCHIP, genaamd *Hoop op Zegen*, lang 5 el 53 duim, wijd 2 el 5 duim en hol 96 duim, gemeten op 10 tonnen, met de daarbij behoorende **Goederen**, zoo als hetzelve thans is liggende voor de verkoopplaats op het Vliet.

VOORNAAM BOELGOED VAN MANUFACTUREN

en van eenige JUWEEL-, GOUD- en ZILVERWERKEN.

De Notaris J. VAN LEEUWEN te Leeuwarden zal op *Dingsdag den 22 November* 1859, des voormiddags ten 9 ure, en volgende dagen, in de kleine zaal van den Heer W. van der Wielen, in de Sacramentstraat aldaar, *tegen contante betaling*, publiek verkoopen:
a. Eene zeer belangrijke partij diverse MANUFACTUREN, als: extra fijne Lakens, Bukskins, Broekenstoffen, Duffels, Castors en Castorines, Beaverteens, Pilou's, uitmuntende Dekens, Kousen enz. enz., — en
b. De navolgende JUWEEL-, GOUD- en ZILVERWERKEN, als: eene brillante Juweelen Broche en 2 dito Mutsspelden, Gouden Halsketen, dito Knipbeugeltje, 2 dito Horologien, waarvan één cilinder-repetitie, 3 streng Bloedkoralen met Gouden Slot, 9 streng Gitten met cantille Slot, 1 streng Karolijnkoralen met Gouden Slot, een Zilveren Sigaarkoker, dito Peperbus, 3 dito Suikerstrooijers, 6 dito Theelepeltjes, dito Roomlepeltje en Theeschupjes, 12 Messen met Zilver gemonteerd, en al hetgeen meer ter verkoop zal worden aangeboden.
Alles te bezigtigen ter plaatse bovengenoemd, op *Vrijdag*, *Zaturdag* en *Maandag* den 18, 19 en 21 November aanstaande, van des voormiddags 11 tot des namiddags 2 ure.

Boereboelgoed onder Lutkewierum,

***WOENSDAG* 16 *November* 1859.**

De Notaris K. DE JONG Rz. te Wommels zal op bovenstaanden dag, 's morgens 9 uur, ten huize van de Weduwe Sikke Epkes Romkes onder Lutkewierum, bij boelgoed, tegen gereed geld, verkoopen:
Een uitmuntend BESLAG VEE, bestaande in: 20 beste en gezonde melke, kalve en vare Koeijen, 5 dito Hoklingen en 2 dito Stieren, 2 melke Schapen en 9 Lammeren, 3 Varkens, waaronder 2 vette, 1 bruin langstaart Ruinpaard (mak en bereden), 6 Hennen en 1 Haan.
Hooi. Ongeveer 36 koe'seten best binnenlandsch HOOI.
BOEREGEREEDSCHAPPEN, als: 1 Kapwagen, Chais, 2 beslagen Hooiwagens, Aardkar, Sleeptrog, koperen Kaasketel, Karn met koperen hoep, 20 koperen en 30 houten Aden, Boter- en Brokaad, Kaaspers met Steen, Vaten en Tobjes, 10 koperen en 10 houten Emmers, 6 Molkenvaten, Handketel, Gotelingen, Tobben, Booitzen, Troggen, Tieme, Kret, Dongplanken, Paardetuig, Harken, Vorken, Grijpen enz.
Eenige MEUBELEN, waaronder; 1 Staartstuk Klok, 2 Tafels, Stoelen, Koper-, Tin-, Aarde-, IJzer-, Glaswerk en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt.

Mr. G. SCHOT, Notaris te Franeker, zal op Vrijdag den 18 November 1859, des voormiddags om 9 uur, ten huize van den Logementhouder Oosterbaan aan de Breedeplaats te Franeker, bij boelgoed verkoopen:
MEUBELEN en HUISGERADEN, als: 1 mahoniehouten Secretaire, dito Stommeknecht, dito Commode, 2 dito en 1 eikenhouten Tafel, 12 Stoelen met gevulde zittingen, 3 Spiegels met verguldён lijsten, Pendule met Vazen, 2 Kagchels, 3 Bedden met toebehooren, Porcelein, Koper-, Tin-, Glas, IJzer- en Aardewerk.
JUWEEL, GOUD- en ZILVERWERKEN, als: 1 breed Gouden Oorijzer, 3 paar Juweelen Spelden, 1 dito Boot, Gitten in Goud, Boek met Gouden Haken, Gouden Horologie, Tafel Zilver, Aanstekerskomfoor en hetgeen meer ter verkoop zal worden aangeboden.

Boereboelgoed te Tirns.

De Notaris A. HAAGSMA te Sneek zal op Vrijdag 18 November e. k., 's voormiddags 10 uur, ten huize van Pieter Uiltjes Bergsma te Tirns verkoopen, het **Vee** en **Boerereeuw** tegen *gereed geld* en het **Hooi** op 6 maanden *crediet*, tegen voldoende borgstelling:
1. Een uitmuntend BESLAG VEE, bestaande uit 16 vare en kalve Koeijen, 2 Rieren, 4 Kalvers en 1 bruin langstaart Merriepaard.
2. Ongeveer 24 koe'seten best gewonnen HOOI, te vervoeren vóór 1 Mei e. k.; te veilen in 9 perceelen, met regt van zamenvoeging.
3. BOEREREEUW enz., waaronder: 2 Hooiwagens, 1 Kapwagen, 1 Chais, Kaasketel, Kaaspers, een Bed enz.

PUBLIEKE VERKOOPING

VAN EENE HUIZINGE EN GROFSMEDERIJ TE BOLSWARD.

De Notaris LEDEBOER te Bolsward zal aldaar op Zaturdag den 19 November 1859, in het Logement *de Wijnberg*, provisioneel, en den 3 December daaraanvolgende, bij Sjoerd P. van der Weij, finaal, telkens des avonds 7 uur, publiek verkoopen:
Eene zeer uitmuntende, sterke, extra best ter nering staande ruime HUIZINGE en GROFSMEDERIJ met grooten TUIN en SCHUUR c. a., staande en gelegen aan den Dijk nabij de Blaauwpoort te Bolsward, sectie A no. 674, waarin thans met zeer goed succes de Grofsmederij wordt uitgeoefend; bewoond door A. van Kampen. — Te aanvaarden den 12 Mei 1860.
NB. Er behoeft niets op tauxatie te worden overgenomen.

VERHURING VAN TWEE ZATHEN EN LANDEN.

De Notaris A. BINNERTS te Heerenveen zal, ten verzoeke van de Heeren KOOL VAN HEERENS, publiek, voor den tijd van 5 jaren, presenteren te verhuren:
A. Op *Donderdag den 24 November 1859*, *'s voormiddags* 11 *uur*, *ten huize van den Kastelein C. W. Raadsveld te Nijehaske:*
Eene ***ZATHE*** en ***LANDEN***, met BOERENHUIZINGE en SCHURE c. a. en circa 20 bunders WEI- en HOOILAND, staande en liggende aan den Grind- en Straatweg te Nijehaske, en verder onder Nieuweschoot en Sintjohannesga; thans gedeeltelijk in gebruik bij W. P. de Vries.
B. Op *Zaturdag den 26 November* 1859, *'s namiddags 3 uur*, *ten huize van den Logementhouder K. W. Feenstra te Heerenveen:*
Eene ***ZATHE*** en ***LANDEN***, met BOERENHUIZINGE en SCHURE c. a., benevens 22-32-52 WEI- en HOOILAND, staande en liggende aan den te maken Grindweg te Rottum; thans grootendeels bij W. H. Oenema in gebruik.
Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij bovengenoemden Notaris.

VEENVERKOOPING TE APPELSCHA.

De Notarissen K. TADEMA te Oosterwolde en G. ATTEMA te Oldeberkoop zullen op Dingsdagen den 29 November en 6 December 1859, ten verzoeke van Heeren Compagnons der Opsterlandsche en Ooststellingwerver Veenen, Vaarten enz., telkens des middags om twaalf uur, ten huize van den Logementhouder L. Bouma te Beetsterswaag, publiek verkoopen:

ELF PERCEELEN HOOGVEEN,

gelegen te Appelscha, waarvan de verkoopboekjes bij genoemde Notarissen acht dagen vóór de verkooping verkrijgbaar zijn en inmiddels aanwijzing op het terrein zal worden gedaan door K. P. JONGSMA te Appelscha.

De Notarissen VAN BLOM en ATTEMA zullen verkoopen:
Eene ruime HUIZINGE en SLAGERIJ, met **Erf, Tuin** en **Hok** c. a., boven de Sluis te Z.-Dragten; thans bij J. Kalf in gebruik en te aanvaarden 12 Mei a. s.

De veiling is Zaturdag 19 November, ten 7 uur, bij L. de Jong te Dragten.

HUIZEN TE SNEEK.

De Notaris JORRITSMA zal op Woensdag 23 November a. s., 's avonds 7 uur, in de *Witte Arend* te Sneek, finaal verkoopen:

a. Eene hechte BURGER- en KOOPMANSHUIZINGE met ruim PAKHUIS, groot **Erf** en **Bleek** c. a., staande en gelegen aan het Kleinzand en de Stokvischsteeg te Sneek; door de Wed. H. T. Viersma bewoond; staande op *f* 2639.

b. Eene propere HUIZINGE c. a., aan den Stads Buitencingel en Nieuwe Gracht aldaar; in huur bij H. Aukema; thans staande op *f* 903.

c. Eene prompte HUIZINGE met afzonderlijke WOONKAMER, groote SCHEEPSTIMMERSCHUUR, ruime HELLING en uitgestrekt **Erf**, zeer geschikt gelegen aan het Zomerrak, nabij de Oudvaart te Sneek; thans nog gebezigd door D. D. v. d. Werf c. s.; — dit Pand te veilen in 3 perceelen, met regt van zamenvoeging; staande perc. 1 op *f* 1567, 2de op *f* 639 en 3de op *f* 233.

d. Eene ruime WINKELHUIZINGE c. a., aan de Pal, Zuidzijde, te Sneek; behoorende aan de Erven J. H. Meijer c. ux.; staande op *f* 707, en

e. Twee beste WOONKAMERS, staande in de Havenstraat aldaar; bewoond door G. van Wijk en A. Ates; waarop geboden *f* 715.

Alles te aanvaarden 12 Mei 1860.

Uit de hand te koop:

Eene voortreffelijke HEERENHUIZINGE met **Erf** en annexe GEBOUWEN tot **Kantoor** gebezigd, gelegen aan de Marktstraat op den hoek der Groote Kerkstraat te Sneek; bij Mev. Hoek-Bent bewoond; te aanvaarden den 12 Mei 1860.

Te bevragen ten Kantore van Notaris. JORRITSMA.

VERKOOP VAN NIEUWE PLANKEN.

R. BLOEMBERGEN SANTEE te Leeuwarden zal op Vrijdag den 18 November 1859, des voormiddags 10 uur, bij B. M. Oosterhof, Kastelein buiten de voormalige Vrouwenpoort aldaar, verkoopen:

Eene partij NIEUWE PLANKEN van differente lengte, dikte en breedte.

BIJ GESLOTEN BRIEFJES TE HUUR VOOR 5 JAREN:

Eene uitmuntende **ZATHE** en **LANDEN** onder Nieuwland, groot 26 bunder 27 roede 16 el, de Landen alle Greide; bij de Weduwe Ids Tjalkes Gaastra in gebruik tot St. Petri en Mei 1860 en alsdan te aanvaarden; liggende de conditien ter lezing op de Zathe zelve en bij den Griffier M. WEERSMA te Bolsward; terwijl de briefjes franco moeten worden ingeleverd bij den Heer Mr. B. J. DE KOK aldaar, vóór of op Woensdag den 23 November 1859.

Bij gesloten briefjes te huur,

VOOR 3 JAREN,

op St. Petri en Mei 1860 te aanvaarden:

Eene ***ZATHE*** en ***LANDEN***, groot omstreeks 24 bunders uitmuntend Weid- en Hooiland, gelegen onder het dorp Woudsend, aan de Oostzijde der Ee, thans bij L. H. Nauta c. ux. bewoond en gebruikt. — Conditien te vernemen bij den Heer A. H. TROMP aldaar, bij wien de briefjes vóór 26 November moeten bezorgd worden.

Bij gesloten briefjes te huur, voor den tijd van vijf jaren: Eene ***ZATHE*** en ***LANDEN***, groot 27 bunders (pl. m. 73 pondem.), onder Oosterlittens; thans in gebruik bij S. R. Kamstra. Conditien liggen bij bovengenoemde. Briefjes uiterlijk vóór of op den 1 December e. k. bij S. R. KAMSTRA te Oosterlittens.

Bij gesloten briefjes te huur:

Eene uitmuntende ***ZATHE*** en ***LANDEN*** te Warns, zoo Weid-, Hooi- als Bouwland, geheel groot 32 bunder 52 roeden 80 ellen; thans in huur en gebruik bij Karel D. de Vries, Boer te Warns, voor den tijd van drie of vijf jaren, ter keuze van den huurder, doch de tijd in de briefjes te bepalen; in te gaan Petri Mei en St. Jacobi 1860. — De conditien liggen ter lezing aan de Zathe te Warns, waar de briefjes franco moeten worden ingeleverd vóór of op den 26 November 1859.

Informatien te bekomen bij Mr. DE CARPENTIER, Notaris te Koudum.

Roijale Intrek te huur,

op de Vleeschmarkt, letter F no. 3 te Leeuwarden; 12 Mei e. k. te aanvaarden.

Te bevragen bij den Heer J. A. HILLEBRAND aldaar.

Eene BROODBAKKERIJ te koop,

waarin 's wekelijks 700 ℔ Rogge en circa 600 ℔ Weit (of Tarwe) wordt gebakken. — Adres, *franco brieven*, *onder letter P.*, bij A. VAN ZUIJLEN, bij de voormalige Vrouwenpoort te *Leeuwarden.*

Uit de hand te koop:

Een BEURTSCHIP, varende in de beurt van Stavoren op Sneek en Leeuwarden. Te bevragen bij den eigenar te Stavoren.

OPROEPING. Ieder, die iets te vorderen heeft van of verschuldigd is aan den boedel van wijlen SJOERD SIJBRENS DE JONG, in leven Houtkooper en Winkelier te Balk, wordt verzocht daarvan opgave of betaling te doen vóór den 20 November 1859 ten Kantore van den Notaris ZANDSTRA te Balk.

OPROEPING. Allen, die iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan nu wln. SJOERD BAUKES DE WITTE, overleden te Schettens den 25 October 1859, worden verzocht daarvan opgaaf of betaling te doen vóór den 1 December 1859 aan den Heer J. BINKES, Secretaris van Wonseradeel te Bolsward.

ADRES-KANTOOR

Erven P. DE VRIES Pz., bij 't Stadhuis te Leeuwarden.

Door bijzondere omstandigheden wordt in eene volkrijke stad in Friesland **ter overname aangeboden:** Eene in vollen bloei en werking zijnde BEWAAR- en HANDWERKSCHOOL, met alle daarbij behoorende zaken en eene **nette** WONING aan het Schoolgebouw verbonden. — De zaak levert een goed bestaan op en is nog voor meerdere uitbreiding geschikt. De School den 1 April *en* Woning den 12 Mei 1860 te aanvaarden

Adres, *alleen* met *franco brieven*, onder letters E. S.

Tevens zijn bij hen te bekomen:
de LOTEN in **Huur** en **Koop** voor de 2de Klasse der

240ste STAATS-LOTERIJ,

waarvan **de trekking** is begonnen **den 14 November.**

DANKBETUIGING.

SIPKE GEERTS te Joure kan en mag niet nalaten zijnen innigsten dank openlijk te betuigen, niet alléén voor de vele bewijzen van deelneming, maar bijzonder voor het onbepaaldst vertrouwen met hetwelk reeds zijne meeste en belangrijkste concurrente Schuldeischers hem wel hebben willen blijven vereeren bij de dezer dagen ondervonden onaangename omstandigheden.

RUNDERHAZEN

te bekomen bij den Vleeschhouwer J. DE VRIES, bij de Dubbele Pijp te Leeuwarden.

RUSSISCHE PELTERIJEN.

De Ondergeteekende is weder ruim voorzien van alle soorten van PELTERIJEN, naar den nieuwsten smaak door hem bewerkt, **verandert** PELTERIJEN van **model** en **zuivert** dezelve van **mot;** verzoekt vriendelijk gunst en recommandatie. Tevens beveelt hij minzaam zijne HOEDEN en PETTEN aan.

G. MINK,
Kleermaker en Bontwerker, Kleinzand te Sneek.

DE BOER & Co.,

op den Wirdumerdijk te Leeuwarden,

Berigten hunne geëerde Begunstigers de ontvangst der **nieuwe modellen** van MANTELS, benevens eene *uitgebreide collectie* STOFFEN voor ROBES.

Ook hebben zij ontvangen eene zeer mooije keuze in PELTERIJEN, CACHENEZ en meer Winter artikelen, LINTEN, FOULARDS, COIFFURES, STOFFEN voor OVERJASSEN, BUCKSKINS en VESTEN.

HARMONICA-HANDEL.

Gelegenheid tot **zuivere reparatie,** het **verruilen van GEBRUIKTE** HARMONICA'S en het verkrijgen van onderscheiden LEERWIJZEN voor meer gevorderden zoowel als voor eerstbeginnenden.

Leeuwarden.

TH. POSTMA,
Korfmakersstraat, letter B no. 37.

MIRANDE Pz., Harlingen,

berigt het geëerde Publiek, dat hij ruim voorzien is van de nieuwste modellen van HOEDEN, PETTEN, KINDERHOEDEN, fijn BONTWERK, als: Moffen, Boa's, Manchetten, Donsjes enz., alle soorten van Winter- en Glacé Handschoenen, Heeren Overdassen, Dasjes, Boorden en eene groote collectie beste **Heeren. Dames** en **Kinder Overschoenen** en dito **Viltenpantoffels** met lederen Zolen; alle soorten van Cristallen en Bronsen **Lampen, Pendules,** fijne **Waskaarsen,** echte **Eau de Cologne, Turfmanden,** fijne **Schaak- en Domino Spellen, Borden** en verder eene verzameling **Nieuwigheden,** als ook het **probatum** MIDDEL tegen de KINKHOEST.

DU BARRY'S REVALENTA ARABICA

is een zacht, inwikkelend middel, dat alle irritatie tegengaat, in de vochten voorhanden scherpte en bederf verwijdert, de ingewanden versterkt en de noodige afzonderingskracht geeft, waardoor de sappen gezuiverd en het geheele ligehaam gezond wordt.

Maag- en onderbuikskwalen, koorts, zinkings, verstoppingen, maagkramp, maagpijn, hoest, aamborstigheid, diarrhaea, oprispingen, zuur, kolijk, zenuwziekten, stuipen, vloed, slijm, hartkloppingen, hoofdpijn, duizeling, graveel, scheurbuik, klieren, tering, rheumatische aandoeningen, griep, misselijkheid en braking en alle andere ziekten, die door abnormalen toestand der spijsverteringswerktuigen ontstaan, worden spoedig en zeker genezen door **Du Barry's Revalenta.**

Als voeding voor kleine kinderen is ze ook bijzonder aan te bevelen en verdient de voorkeur boven de voeding met melk. Ze verteert ligt, verzuurt niet, geeft veel voedsel en gezonde sappen. Alle Moeders raden wij aan het REVALENTA-BOEKJE te lezen, dat ze om niet in het **Verkoophuis** krijgen kunnen.

Men lette er vooral op, dat iedere bus, tot waarborg der echtheid, door F. von WINDHEIM & Co., Verkoophuis, geteekend is.

De prijs der **Revalenta** is 87½ cent, *f* 2, *f* 3.50, *f* 8, *f* 16.

Amsterdam, **Verkoophuis;** Leeuwarden, J. H. van Haagen en Gebr. de Graaff; Bolsward, S. S. Oosterbaan en S. R. Dijkstra; Dokkum, A. Schaafsma; Dragten, J. Posthuma Sz.; Franeker, Wed. K. Drager; Gorredijk, S. G. Zwart; Harlingen, P. L. Mirande Pz. en J. S. van Dijk; Hindeloopen, David de Jong; Heerenveen, G. Overdiep; Kollum, C. Nihot; Makkum, J. B. de Boer; Meppel, A. Jeulen; Noordwolde, Jacob Veenstra; Sneek, P. T. Potma, en in de andere Steden in de bekende Dépôts.

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY *doen verbazende uitwerking ingeval van* ***Brandwonden.*** E.....Z... te *Maastricht*, had zich met kokend water deerlijk gebrand. Hare regterzijde en been vooral waren in een beklagenswaardigen toestand. Op het oogenblik van het toeval had men een middel aangewend, waardoor het vleesch tot op het been zich afschilde. Men riep vervolgens geneeskundige hulp in, doch al spoedig was haar toestand hopeloos. Een vriend, die haar bezocht en wiens been door de Zalf en Pillen van Holloway genezen was, beval haar dezelve aan, zij volgde dien raad op, en in veertien dagen tijds was zij genezen, en heeft uit erkentelijkheid hare genezing aan den Professor Holloway schriftelijk medegedeeld.

Zijn op franco aanvrage à contant te bekomen: aan het Hoofddépôt bij den Heer J. Straatman, 's Hertogenbosch; W. Beintema, Leeuwarden; Mej. Wed. H. A. Binksma, Harlingen; P. T. Potma, Sneek; S. Zwart, Gorredijk; S. Visser, Lemmer; S. S. Oosterbaan, Bolsward; Londen, Holloway's Etablissement Strand 224 en New-York, 80 Maiden Lane.

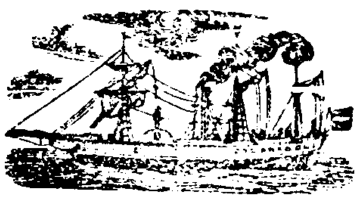

STOOMVAART

VAN

HARLINGEN naar **HULL**
en van **HULL** terug
op **HARLINGEN** via **ZWOLLE.**

Het ijzeren STOOMSCHIP *MINISTER THORBECKE*, Kapitein B. NEPPERUS, vertrekt van **HARLINGEN** wekelijks des **Zaturdags** morgens met het eerste getij, behoudens buitengewone omstandigheden, en van **HULL** terug via ZWOLLE op hier des **Woensdags** morgens, waarmede uitmuntende gelegenheid bestaat tot het aanvoeren van MANUFACTUREN en allerhande Goederen *regtstreeks tot* ***Harlingen,*** tot billijke vracht en onkostberekening.

Adres en informatien bij de Agenten — W. C. L. RINGROSE, *Hull.*
Harlingen, November 1859. — I. & S. WIARDA, *Harlingen.*

Met permissie van het Stedelijk Bestuur van Bolsward en Leeuwarden gedenken de **Trekschippers** van BOLSWARD op LEEUWARDEN, van af den 3 December e. k. tot den 27 Februarij 1860, daags ***éénmaal*** te varen, 's morgens 9 uur, — doch *Donderdags* 's namiddags 4 uur en *Vrijdags* 's morgens 4 uur van ***Bolsward,*** en *Vrijdags* 's namiddags te 1 en 4 uur van ***Leeuwarden.***

IJSCLUB — ROORDAHUIZUM.

GEWONE JAARLIJKSCHE VERGADERING op Woensdag den 16 November, 's avonds 7 uur, bij S. S. NIJDAM te Roordahuizum.

Namens Directeuren,
Mr. W. A. BERGSMA.

Een GOUDDRAADWERKERSKNECHT, vlug in zijn werk, kan dadelijk werk bekomen. Men vervoege zich in persoon bij J. K. ZEEHUIZEN, Groote Hoogstraat, Leeuwarden.

Een KLEERMAKERSKNECHT, zijn werk verstaande, kan vast werk bekomen bij MINNE L. MINNEMA te Oenkerk.

Een WOLKAMMERSKNECHT, die zijn werk goed verstaat, kan **dadelijk** vast werk bekomen bij de Wed. C. WUST, in de Hoogstraat te Dockum. *Brieven franco.*

Wie *drie* VARKENS **vermist,** Vrijdag den 4 dezer waarschijnlijk door den bezorger in een verkeerd Schip gebragt, kan die, met bewijs van eigendom en betaling van alle kosten, terug bekomen bij de Schippers van den Oude Bildtdijk onder St. Jacobi-Parochie.

Bij G. B. VAN GOOR te *Gonda* ziet heden **kompleet** het licht en is alom verkrijgbaar:

A. GANOT,

Leerboek der proefondervindelijke en toegepaste

NATUURKUNDE;

met eene aanzienlijke verzameling van Opgeloste Vraagstukken en ruim 600 tusschen den tekst gedrukte Houtgravuren.

Vrij bewerkt naar het Fransch; gewijzigd en uitgebreid door

P. van der BURG. - 2 deelen *f* 6.75.

Over GANOT'S Werk is slechts ééne stem: „hij heeft een meesterstuk geleverd!" Waar vindt men geleidelijker gang, bondiger betoogtrant, rijker inhoud dan hier? Vergeefs ook, welligt, zou men elders uitgelezener voorraad van **Vraagstukken** ter toepassing, vergeefs een schooner keur van **Gravures** ter opheldering zoeken. Geheel de physische wetenschap op hare tegenwoordige hoogte spiegelt zich hier zuiver en helder af; en daarom wilde een natuurkundige als **P. van der Burg** gaarne zijn toeziend oog aan de nederduitsche bewerking van dit *Meesterstuk* leenen, ja zelfs op zeer vele plaatsen eene volmakende hand er aan leggen.

(Zie verder het Bijvoegsel.)

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ VAN DE ERVEN KOUMANS SMEDING.

De middenprijzen van de *in- en uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* wordt geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 11 November 1859 te *Leeuwarden* geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . ƒ 9.75.

Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . . . . - 206.00.

Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood*. . . . . - 206.00.

Leeuwarden, den 12 November 1859.

De Commissaris des Konings in de provincie Friesland,
VAN PANHUIJS.

PUBLICATIE.

DE **GEDEPUTEERDE STATEN** der provincie *Friesland* brengen, ten vervolge op hunne Publicatie van den 7 November, ter kennis der ingezetenen, dat, van den 5 tot en met den 11 November 1859:

1. 13 runderen in de provincie aan de besmettelijke longziekte zijn gestorven, als in de gemeenten: 't Bildt 1, Dantumadeel 1, Hemelumer Oldephaert en Noordwolde 8, Opsterland 1, Sneek 1 en Wonseradeel 1, en 10 door die ziekte aangetaste runderen, voor rekening der eigenaars, zijn afgemaakt, als in de gemeenten: Idaarderadeel 1, Leeuwarderadeel 4, Wonseradeel 1 en Wijmbritseradeel 4, bedragende daardoor het totaal der gevallen sedert den 1 Januarij dezes jaars 2351;
2. de besmettelijke longziekte zich heeft geopenbaard onder de runderen van de veehouders: Jelte Klazes Fromp, te Harich; Harmen Corns. van der Sluis en Doede Durks van der Wal, beide te Nijega (Hemelumer Oldephaert en Noordwolde); Klaas Hijlkes Postma en Marten Everts Hiemstra, beide te Idaard; Louw Pieters Westra en Gerrit Feites Hofman, beide te Wirdum; Jan Gaukes Sietzema, te Rottevalle onder Dragten; Bauke Riemers Huitema, te Burgwerd; Sjoerd Atzes Joustra, te Oppenhuizen, en Jouke Hotzes Schilstra, te Goënga;
3. gezond zijn verklaard de runderen van de veehouders: Sijmon Harms Sijtsma, te Gerkesklooster; Wijtze Binderts Kloosterman, te Twijzel; Jan Meinen de Boer, te Luinjebert; Pieter Eelzes Venema, te Veenwouden; Foeke Jentjes Dijkstra, te Teroele; Meine Eizes Eizema, te Legemeer (gedeeltelijk); Jonkhr. mr. C. L. van Beijma thoe Kingma, te Lemmer, op zijne boerderij te St. Nicolaasga; Cornelis Rinderts Tolsma, te Hallum; Jense Jans Talsma, te Wanswerd; Sibbele Franzes Haarsma, te Mirns en Bakhuizen; Rimmer Peekes Hoogeboom, te Oudega (Hemelumer-Oldephaert en Noordwolde); Rinze Hiddes Koornstra, te Koudum; Auke Jouws van den Akker, aldaar; Jan Oeges Kok en Ale Joukes Schilstra, beide te Roordahuizum; Johannes Pieters Feddema, te Hantumer Uitburen; Sjoerd Feikes van Dijk, te Jutrijp (gedeeltelijk), en Pier Piers Koopmans, te Hommerts

Leeuwarden, den 14 November 1859.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
VAN PANHUIJS, *Voorzitter*.
A. VAN DER LAAN, *Griffier*.

's GRAVENHAGE, 12 November.

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van donderdag heeft bij de algemeene beraadslaging over het wetsontwerp betrekkelijk de geconcessioneerde spoorwegen, zoo als wij reeds in ons vorig nommer hebben medegedeeld, o. a. het woord gevoerd de heer ter Bruggen Hugenholtz, die getreden is in een betoog omtrent de vraag aan wien geweten moest worden dat de zaak der spoorwegen op dit oogenblik in een zijns inziens ongelukkigen toestand verkeerde. Uit het daaromtrent door hem ingesteld onderzoek en uit de antecedenten dezer aangelegenheid was hem gebleken dat daarvan de schuld bij de Regering moest gezocht worden, als oorzaak zijnde dat men gekomen was op een weg dien zij nu zelf afkeurde. Diep betreurde hij de spanning die dien ten gevolge bij de natie was opgekomen, alsmede de strijd in dagbladen over de bevordering van locale belangen aangevangen en voortgezet, een strijd en spanning ontstaan onder allen die hij verkeerd ingelicht achtte, en die hij niet geloofde te zullen kunnen strekken om de zaak tot een goed einde te brengen. Onaangenaam was het hem geweest te ontwaren dat aldus velen gebragt zijn onder de verdenking, als of zij niet het belang van den Staat, maar eigen voordeel beoogden en van deze zaak eene politieke kwestie maakten. Hij wenschte over die aangelegenheid niets meer in het openbaar te zeggen, maar hij hoopte dat hij van de Regering, die mogt zij noch de vorige ook schuld hebben, dan althans moest gerekend worden verkeerde raadslieden gehad te hebben, genoegzame inlichtingen te ontvangen, dat daarmede de waarheid aan den dag mogt komen. In het tweede deel zijner rede heeft hij aangetoond dat, hoe veranderd ook de concessien waren, evenwel nog geen voorstel was gedaan dat tot hoofddoel had om de zeehavens van het Rijk aan het net in het binnenland op de meest geschikte wijze vast te knoopen. Vooral was dit zigtbaar uit de wijze waarop men ten opzigte van Harlingen had gehandeld. Het belang van deze haven deed hij in vele opzigten uitkomen, zoo met betrekking tot den transito-handel van Duitschland naar Engeland, als tot de meerdere voordeelen die deze plaats als haven boven andere aanbood, voordeelen, die reeds aangetoond konden worden uit de omstandigheid dat voor vele millioenen schats aan eigen producten van daar uitgevoerd werd, terwijl de invoer, nu reeds aanmerkelijk, nog zou toenemen na den aanleg van spoorwegen. Friesland in het algemeen verklaarde hij bij deze voorstellen niet met billijkheid behandeld, terwijl deze provincie toch wel verdiende op gelijken voet als andere beschouwd te worden, daar zij, ten behoeve van het Rijk, voor een hoogst aanzienlijk bedrag in de belastingen deelde. Nopens de Zuiderlijn meende hij dat door de voorstellen der Regering Amsterdam tegenover Rotterdam benadeeld zou worden, welke eerste stad niet door een kanaal door Holland op zijn smalst geholpen zal zijn. Hij voor zich had het besluit genomen om tegen het wetsontwerp te stemmen, op het gevaar af van dien ten gevolge den schijn op zich te laden, de belangen van het algemeen verkort te willen zien.

In de zitting van gisteren zijn de beraadslagingen voortgezet. De heer van van Diggelen heeft het wetsontwerp verdedigd. De heer Thorbecke heeft hetzelve daarentegen bestreden, en daarbij tevens verklaard, dat, bij afstemming der wet, hij met eenige andere leden een voorstel zal doen, om het juiste gevoelen der Kamer te doen blijken De heer Duymaer van Twist was uit een finantieel oogpund niet tegen het wetsontwerp, maar over de rigting heeft hij zich niet uitgelaten.

In de zitting van heden hebben, behalve de heeren Meylink, Gevers Deynoot, Strens en de Lom de Berg *voor*, de heer Olivier *tegen* en de heer van Zuylen van Nyevelt, die de finantiële inlichtingen wil afwachten, doch overigens gunstig voor het voorstel is gestemd, het woord gevoerd:

De heer Dirks had het voornemen gehad eerst te spreken na de inlichtingen der ministers gehoord te hebben op de bedenkingen tegen de bepalingen der concessie van den Noorderspoorweg gemaakt. Hij was van dat voornemen afgebragt nadat hij had bemerkt dat zijne bedoelingen, opgegeven in zijne vroegere rede van 25 November des vorigen jaars over dit onderwerp, verkeerd waren opgevat en wel in dien zin als of hij tegen die concessie gestemd was. Die rede achtte hij noodig toe te lichten, en daartoe toonde hij aan, dat juist de destijds door hem ontwikkelde bezwaren, betreffende het niet innen der bijdragen van de gemeenten en het niet gelijktijdig behandelen der concessien van de Noorder- en Zuiderwegen door den gewijzigden loop der gebeurtenissen veel van hunne kracht verloren hadden Het bezwaar van het gemis eener lijn van Leeuwarden naar Meppel, reeds zoo lang ter sprake gebragt, bleef echter bij hem bestaan, en dit nam toe in waarde door de omstandigheid dat, naar hij vernomen had, de concessionarissen van den Noorderspoorweg zelven voor die lijn gestemd waren, terwijl in den loop der behandeling

van het wetsontwerp in de afdeelingen dat punt ernstig besproken was, ofschoon daarvan in het voorloopig verslag niets bleek, evenzeer als door bijna alle sprekers gedurende de openbare beraadslagingen. Tegen de daarstelling van zoodanige lijn, zoo voordeelig voor de provincie Friesland te achten en waarvoor de Provinciale Staten en de gemeenten buitengewone bijdragen toegezegd hadden, verzette zich niets, evenmin als tegen de aansluiting van Groningen naar de Hannoversche grenzen, vooral met het oog daarop dat deze van wege Hannover niet tegengewerkt werd, zooals hij meende te weten, en welke bewering hij wenschte door de Regering bevestigd te zien. De voordeelen daardoor te verwachten vooral voor Harlingen toonde hij aan door in eenige beschouwingen te treden omtrent de belangrijkheid dier haven zoo voor den uit- als doorvoer van handelsartikelen, ook in oogenblikken, als elders de gemeenschap gestremd mogt zijn. Evenzoo gaf hij op, dat de handel in Leeuwarden van grooten omvang was, reeds blijkbaar uit de groote sommen aldaar in vroegere tijden op de markt omgezet, uit het aantal brieven en telegrammen in het laatste tijdperk aldaar ontvangen en verzonden, en de meerdere waarde aldaar uit- en ingevoerd dan in andere steden bijv. in Dordrecht. Uit een finantieel oogpunt had hij niets tegen de wet: men had nu voor 's hands reeds veel geamortiseerd van de schuld en aan belastingen afgeschaft; er was gelegenheid om daarmede voort te gaan, maar de tijd gekomen om eindelijk voor de ontwikkeling van nijverheid en handel offers te brengen, hetgeen door den aanleg van spoorwegen geschieden kon.

Daar hij in het voorgelegde ontwerp zag het begin tot uitvoering van een goed geheel, en in overeenstemming met zeer velen en bepaaldelijk met plaatselijke en provinciale autoriteiten, gaarne een begin met de uitvoering wenschte gemaakt te zien, dewijl door uitstel afstel te wachten was, en in eens niet alles te bekomen zou zijn, zou hij zich voor het wetsontwerp verklaren en aldus niet medewerken tot afstemming van een voorstel, dat naar het voorgeven van sommigen, door velen op politieke gronden bestreden werd.

De heer Kingma erkende de gegronde bezwaren door velen tegen het wetsontwerp ingebragt. De rigtingen van spoorwegen moesten, meende hij, zoo vastgesteld zijn dat daardoor voldoende opbrengsten gewaarborgd waren voor daarin te beleggen kapitalen van particulieren, zijnde hij om die reden dan ook tegen staatsspoorwegen gestemd. De verbindingen, gelijk die nu voorgesteld worden tusschen Noord en Zuid, achtte hij niet gelukkig gekozen, maar Amsterdam afgezonderd van vele streken, Rotterdam boven de hoofdstad bevoordeeld en de slingerende lijnen niet dienende om den kortsten weg voor het binnenlandsch en internationaal verkeer te vinden. Het gemis van lijnen als die van Leeuwarden op Meppel en van Groningen op Leer meende hij te moeten dienen tot achterstelling van Harlingen boven Vlissingen, dat door verbinding met vele lijnen aan het oosten en zuiden gehecht werd. Die achterstelling achtte hij onregtvaardig en om die reden zou hij zich met geene beloften tot latere verbetering der leemten in dit opzigt tevreden stellen, daar alleen de opname dier wegen in de concessie hem zou kunnen bewegen zijne stem aan het regeringsvoorstel te geven.

De heer Wybenga trad in eene uitweiding der bezwaren welke hij tegen dit wetsontwerp had. Vooral had hij daarbij het oog op de zijns inziens grievende behandeling aangedaan aan de provincie Friesland, die zooveel in de opbrengst der algemeene belastingen bijdroeg, rijk was in producten, vooral wat den veestapel betreft, terwijl het binnenlandsch vertier daar buitengemeen groot was. Dat gewest had een grooter aandeel, naar hij meende, in den aanleg van hoofdlijnen in het ontworpen spoorwegnet moeten hebben, vooral uit overweging dat ijzerbanen hoofdzakelijk moeten strekken om ten behoeve van het algemeen belang de zeehavens des rijks met het binnen- en buitenland te verbinden. De voorgestelde rigting van eene lijn van Harlingen naar Groningen zou dan eerst waarde hebben bij eene aansluiting van deze laatste stad met Leer, en bij den aanleg van een weg van Leeuwarden naar Meppel, als moetende dienen om een korteren weg van Harlingen over Rheine te bekomen. Het belang van Harlingen als haven tegenover Amsterdam, Rotterdam, Kampen en Vlissingen deed hij in vele bijzonderheden uitkomen. Hij deelde niet in het gevoelen dat het genoegzaam zou zijn met het aanleggen van de nu geconcessioneerde lijnen aan te vangen, daar alsdan voor onzekeren tijd de daarstelling der ontbrekende verschoven zou wezen, met welke laatste zienswijze provinciale autoriteiten instemden. Op deze gronden verklaarde hij tegen dit wetsontwerp te zullen stemmen.

Op aanstaanden maandag zullen de beraadslagingen over de spoorwegwet voortgezet, en alsdan het woord verleend worden aan de ministers, daar voor het oogenblik op de lijst geene sprekers meer zijn ingeschreven.

In deze zitting is ingekomen een wetsontwerp houdende bepalingen omtrent den doortogt en het vervoer van landverhuizers.

LEEUWARDEN, 14 November.

GEMEENTERAAD van LEEUWARDEN.

In de donderdag jl. alhier gehouden vergadering van den Raad dezer Gemeente, waarin 15 leden tegenwoordig waren, zijn, na resumtie der notulen dd. 3 en 5 November 1859, behalve de in ons vorig nommer medegedeelde benoemingen, navolgende punten in behandeling genomen:

1. Voorstel van burgemeester en wethouders omtrent een in te winnen regtskundig advies in zake weigering van restitutie van verplegingskosten, ten behoeve van Johanna Haverkamp. — Benoemd de heeren Sleeswijk Vening, Wiersma en van Beijma thoe Kingma tot het geven van zoodanig advies.

2. Adres van de wed. Tieman, om vrijstelling van belasting. — Het verzoek afgewezen.

3. Voorstel van burgemeester en wethouders omtrent de beschikbaarstelling van het tractement van den docent in de Nieuwere talen aan het Stedelijk Gymnasium. — Dien overeenkomstig besloten.

4. Idem, omtrent de door curatoren van het Gymnasium aangevraagde toelaag. — Besloten als boven.

5. Adres van Roelof O Dantuma, om vermindering van pacht, als pachter van de tollen te Nesterzijl, uit hoofde der sluiting van de Boorne. — Besloten tot eene afwijzende beschikking.

6. Rapport over de begrooting van het Parochiaal Armbestuur der R. C., dienst 1860. — De begrooting goedgekeurd, beide in ontvang en uitgaaf tot een bedrag van ƒ 9907.29, onder toekenning uit de gemeentekas eener subsidie van ƒ 3000.

7. Idem, van het Ned. Israeliotisch Armbestuur, voor 1860. — Overeenkomstig de conclusie van het rapport besloten de begrooting niet goed te keuren, maar ten fine van redres aan het gezegde Armbestuur terug te zenden.

8. Idem, van het Nieuwe Stads Weeshuis, voor 1860. — Goedgekeurd in ontvang tot een bedrag van ƒ 17.402.20 en in uitgaaf van ƒ 17.165.20.

9. Concept-besluit tot het heffen eener plaatselijke belasting op het gedistilleerd en den wijn. — Goedgekeurd overeenkomstig het voorgedragen voorstel door burgemeester en wethouders, zoomede de verordening op de invordering dier belasting.

10. Adres van de weduwe van Belkum en G. Flierenga Hz., verzoekende kwijtschelding van het nog onbetaalde op de borgtogt ten behoeve der gemeente, voor den gewezen directeur van het Stads Werkhuis, A. M. v. Belkum, aangegaan. — Ter visie, om af te doen in eene volgende vergadering.

11. Adres van N. Schuitemaker, onderwijzer in de vierde Stads Tusschenschool, houdende verzoek tot verhooging van tractement. — Besloten als boven.

12. Adres van L. Looijenga, houdende verzoek om van de gemeente in eigendom te mogen bekomen eene der potkasten in de Koningstraat, tegen overdragt eener dergelijke hem in eigendom toebehoorende. — Besloten als boven.

13. Rapport der commissie uit den Raad voor den Stadstuin, aangaande de aanstaande verpachting van dien tuin. — Besloten als boven.

14. Rapport over de rekening en verantwoording van het Nederl. Israëlitisch Armbestuur alhier, voor het dienstjaar 1858. — Besloten als boven.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ VAN DE ERVEN KOUMANS SMEDING.